

Kwaliteitsteam Afsluitdijk

Aan: Bestuurlijke Stuurgroep Afsluitdijk, de heer mr. ing. J.H. Dronkers (vz)
Onderwerp: Energieneutrale Afsluitdijk
Status: Definitief advies
Nummer: 011
Datum: 9 December 2015
Correspondentie: Maaïke Rimmelzwaan, secretaris
(maaïke.rimmelzwaan@infram.nl)

Geachte heer Dronkers,

Op 30 november jl. heeft Douwe Faber, trekker duurzame energie van DNA, verschillende mogelijkheden voor duurzame energie aan het Kwaliteitsteam gepresenteerd die bijdragen aan de ambitie om de Afsluitdijk energieneutraal te maken. Hierbij zijn de concrete mogelijkheden voor de opschaling van de Blue Energy centrale, inzet van stromingsenergie en de bekabeling (de *Backbone*) in de gehele Afsluitdijk gepresenteerd en kort toegelicht. Ook zijn - meer experimentele - mogelijkheden voor getijde-energie, golfenergie en kinetische energiewinning gerelateerd aan het weggebruik getoond.

Het Kwaliteitsteam is enthousiast over het initiatief van DNA om mogelijkheden te verkennen om de Afsluitdijk energieneutraal te maken en staat zeer positief tegenover het inzetten van een mix van duurzame energiemaatregelen. Hiermee kan de Afsluitdijk ook op dit vlak een icoon worden. Het Kwaliteitsteam meent dat de toepassingen op het gebied van duurzame energie aan moeten sluiten bij de specifieke kenmerken en kwaliteiten van de Afsluitdijk. Dat zou de bandbreedte waarbinnen nu wordt gezocht naar relevante initiatieven wat smaller en gericht maken. Want we bespeuren nu een sterke neiging tot een *overkill* aan ideeën en bijbehorende ruimtelijke en constructieve voorzieningen - al of niet tijdelijk. In dit verband is het risico van een 'energie-Efteling' genoemd.

We zijn ons bewust van het feit dat de fysieke omstandigheden voor energietechnieken gerelateerd aan Blue Energy en aan waterstroming in de Afsluitdijk suboptimaal zijn: de overlast van wieren is enorm en de stromingsenergie is alleen te oogsten wanneer er bij laag water gespuid kan worden.

Het Kwaliteitsteam geeft u graag de volgende aandachtspunten voor het vervolg mee:

- Zoek nadrukkelijk verbinding met de locatie en fysieke vorm van de Afsluitdijk: utilitair, kloek, civiel, dertig strekkende en vrijwel onbebouwde kilometers op de grens van zoet en zout. Het kwaliteitsteam staat in dat licht bijvoorbeeld positief tegenover het aanbrengen van zonnepanelen in het zuidelijke talud over de gehele dijk, dan wel geconcentreerd in Kornwerderzand en/of Breezanddijk. Dit past bij de beeldkwaliteit van de Afsluitdijk, is op deze schaal innovatief en biedt mogelijkheden om een autonoom energiesysteem te laten functioneren met tijdelijke elektriciteitsopslag.
- Ook is het Kwaliteitsteam positief over de mogelijkheid om de *backbone* aan te leggen onder het nieuw aan te leggen fietspad aan de Waddenzeezijde. Dit is een goed voorbeeld van een koppeling (werk met werk maken) die past bij de vernieuwingsopgave van de Afsluitdijk. Daarnaast zijn we nieuwsgierig naar de mogelijkheden om biomassa als potentiële energiebron

te halen uit de teelt van wieren maar ook uit het reguliere natuurbeheer van de dijk en – hoewel misschien niet zo groot qua omvang – zou dit een aansprekend voorbeeld zijn van het integreren van doelen, in casu natuurbehoud en energieopwekking.

- Zet voor de langere termijn (na de werkzaamheden aan de dijk) met name in op duurzame energieproductie die zijn werkzaamheid heeft bewezen, al dan niet gecombineerd met innovatieve elementen, om energieneutraliteit op de dijk te realiseren. Energieopslag is daarbij relevant.
- Tot slot vraagt het Kwaliteitsteam aandacht voor concrete afspraken over maatregelen ten behoeve van duurzame energie dan wel energiebesparing in de bouwfase waarbij een grote hoeveelheid energie nodig is. Concrete afspraken in het Rijkswaterstaatscontract met de toekomstige opdrachtnemer zouden passen in het licht van het nationale Energieakkoord.

Wij zijn te allen tijde beschikbaar voor een nadere toelichting op dit advies en wensen u succes met het richting geven aan de ambities voor energieneutraliteit.

Hoogachtend en met een hartelijke groet,

Namens het voltallige Kwaliteitsteam Afsluitdijk,

Prof. ir. Eric Luiten
Voorzitter Kwaliteitsteam Afsluitdijk

Het Kwaliteitsteam Afsluitdijk heeft tot taak de Bestuurlijke Stuurgroep Afsluitdijk gevraagd en ongevraagd te adviseren over aspecten van ruimtelijke kwaliteit bij de voorbereiding, aanbesteding en uitvoering van maatregelen aan of in de nabijheid van de dijk. Het Kwaliteitsteam is ingesteld door de Bestuurlijke Stuurgroep en bestaat uit de volgende onafhankelijke deskundigen: Eric Luiten (voorzitter), Tjalle de Haan, Marinke Steenhuis, Hubert-Jan Henket, Yoram Krozer en Joop Schaminée.